

Eesti rahvusbibliograafia andmekogu pidamise põhimäärus

I ÜLDSÄTTED

1. Eesti rahvusbibliograafia andmekogu asutaja ja pidaja on Eesti Rahvusraamatukogu.
2. Andmekogu ametlik nimi on:
 - 2.1 eesti keeles „Eesti rahvusbibliograafia andmebaas“,
 - 2.2 inglise keeles „The Estonian National Bibliography Database“.
3. Andmekogu asutamise ja pidamise eesmärk on tulenevalt [Eesti Rahvusraamatukogu seadusest](#) ja [Säilituseksemplari seadusest](#) eesti väljaannete riiklik bibliograafiline registreerimine, bibliograafiaandmete alaline säilitamine ja kättesaadavaks tegemine.
 - 3.1 Eesti väljaandena käsitatakse käesolevas põhimääruses Eestis kõigis keeltes ja välismaal eesti keeles avaldatud väljaandeid.
 - 3.2 Lisaks eesti väljaannetele registreeritakse rahvusbibliograafias ka eestikeelsete väljaannete tõlked ja Eestist pärit autorite võõrkeelsed väljaanded ning väljaspool Eestit ilmunud võõrkeelsed Eesti kultuuri- ja teaduspärandisse kuuluvad väljaanded.
 - 3.3 Andmekogu koostamise põhimõtted on fikseeritud dokumendis [Eesti rahvusbibliograafia koostamise alused](#).
4. Registreerimise tingimuseks on väljaande avaldatus [Autoriõiguse seaduse](#) tähenduses.
5. Andmekogus registreeritakse väljaanded olenemata andmekandjast, ilmumisajast ja –kohast.
6. Andmekogu andmetel on informatiivne tähendus.
7. Andmekogu peetakse kooskõlas [Andmekogude seadusega](#).
8. Andmekogu põhimääruses kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses:
 - 8.1 Väljaanne – kas trükisena, muul füüsilisel teabekandjal või elektroonilisel kujul avaldatud teos (nt trükis, e-raamat, plakat, heliplaat, kompaktketas jne.)
 - 8.2 ESTER – integreeritud raamatukogude infosüsteemil Sierra põhinev ELNET Konsortsiumi liikmes- ja partnerraamatukogude elektronkataloog
 - 8.3 MARC21 – rahvusvaheliselt tunnustatud arvutiloetava kataloogimise vorming peamiselt bibliograafia- ja normikirjete esituseks ja struktureerimiseks arvutiloetaval andmekandjal
 - 8.4 ISBD – rahvusvahelised bibliograafilise kirjeldamise reeglid
 - 8.5 RDA – rahvusvaheline kataloogimisstandard
 - 8.6 AACR2 – angloameerika kataloogimisreeglid

8.7 UDK – universaalne kümnendliigitus, milles kirjandus on rühmitatud teadusalade kaupa numbriliste indeksite järgi

8.8 Vastutav töötleja – korraldab andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist, vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse eest.

8.9 Volitatud töötleja – võib olla nii vastutava töötleja kontrolli all tegutsev andmekogu igapäevane haldaja kui ka teenuste osutaja, näiteks andmekogu majutaja või arendajana.

8.10 ELNET Konsortsium – raamatukogude avalike huvide ühiseks teostamiseks asutatud mittetulunduslik ühendus.

II ANDMEKOGU PIDAMINE

1. Eesti rahvusbibliograafia andmekogu on osa e-kataloogist ESTER, millel on ühine kasutajaliides ja ühine andmete otsingut ning käitlust võimaldav tarkvara.

2. Andmete alusdokumendid on [Autoriõiguse seaduse](#) tähenduses avaldatud ja rahvusbibliograafias registreeritud väljaanded ja andmed nende kohta.

3. Andmete esituse vorm ja sisu vastavad:

3.1 rahvusvahelistele kirjereeglitele (ISBD-d ; RDA)

3.2 Eesti otsitunnuste moodustamise reeglitele (AACR2 ; RDA)

3.3 arvutiloetava kataloogimise vormingule (MARC21)

3.4 Eesti märksõnastikule

3.5 universaalsele kümnendliigitusele (UDK)

3.6 ELNET Konsortsiumi poolt koostatud [juhendmaterjalidele](#)

III ANDMEKOGU KOOSSEIS

1. Andmekogusse kantakse rahvusbibliograafiasse kuuluvate väljaannete:

1.1 metaandmed, mis vastavad rahvusvahelistele väljaannete bibliograafilise kirjeldamise reeglitele;

1.2 autorsusega seotud isiku- ja kollektiivinimed.

IV ANDMEKOGU TÖÖTLEJAD JA KASUTAJAD

1. Andmekogu töötlejad ja kasutajad

1.1 Andmekogu vastutav töötleja on Eesti Rahvusraamatukogu, asukohaga Tõnismägi 2, Tallinn 15189.

1.2 Andmekogu volitatud töötleja on MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (ELNET Konsortsium).

1.3 Volitatud kasutajad on ELNET Konsortsiumi liikmes- ja partnerraamatukogude töötajad.

1.4 Andmekogu töötlemisel ja kasutamisel juhinduvad vastutav ja volitatud töötleja Rahvusraamatukogu infoturbepoliitikast ja infosüsteemide kasutamise korrast.

2. Andmekogu kasutajakeskkonna kasutajad

2.1 Anonüümne kasutaja – isik, kes kasutab andmekogu sisse logimata.

2.2 Sisseloginud kasutaja – vastavalt ELNET Konsortsiumi liikmes- ja partnerraamatukogude kasutuseeskirjadele raamatukogu kasutajaks registreerinud ja andmekogu kasutajakeskkonda sisse loginud isik.

V ANDMEKOGU TÖÖTLEJATE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

1. Vastutava töötleja pädevus

1.1 vastutab andmekogu toimimise eest;

1.2 vastutab andmete säilimise ja regulaarse varundamise eest;

1.3 kontrollib andmekogus olevate metaandmete vastavust kehtestatud nõuetele.

2. Volitatud töötleja pädevus

2.1 teeb või hangib kooskõlastatult vastutava töötlejaga andmekogu pidamiseks vajalikke projekteerimis- ja arendustöid;

2.2 osaleb arendustööde lähteülesannete koostamisel ja korraldab andmekogu muudatuste testimist tehnilises valdkonnas;

2.3 võtab andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks kasutusele andmekogu turvanõuetele vastavad organisatsioonilised, füüsilised ja infotehnoloogilised turvameetmed ning rakendab neid järjepidevalt;

2.4 tagab andmekogu hooldamise ja majutamise;

2.5 täidab vastutava töötleja poolt andmete turvaliseks töötlemiseks ning andmekogu hooldamiseks ja majutamiseks antud juhiseid ja korraldusi;

2.6 korraldab andmete säilimise ja varukoopiate tegemise vastavalt kehtestatud nõuetele.

2.7 vastutab andmete majutamise ja turvalisuse eest.

VI ANDMEKOGU ANDMETE TÖÖTLEMINE

1. Andmekogus olevate isikuandmete kaitse

1.1 Isikuandmete töötlemisel peab vastutav töötleja tagama isikuandmete kaitset reguleerivate õigusaktide ja [Avaliku teabe seaduse](#) nõuete järgimise.

1.2 Andmekogus esinevaid isikuandmeid töödeldakse vastavalt Eesti Rahvusraamatukogu isikuandmete töötlemise korrale (<https://www.nlib.ee/et/isikuandmed>).

1.3 Eesti Rahvusraamatukogu andmekaitsespetsialisti kontakt: e-mail: andmekaitse@nlib.ee, telefoni nr: 6307131.

2. Andmekogu andmete turvameetmed

2.1 Andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks rakendatakse järjepidevalt organisatsioonilisi, füüsilisi ja infotehnoloogilisi turvameetmeid.

2.2 Andmekogu turvameetmed peavad vastama vähemalt ISKE nõuete turvaklassile K1T2S1 ja turbeastmele M.

VII ANDMETE UUENDAMINE JA JUURDEPÄÄS ANDMETELE

1. Andmekogu täiendatakse jooksvalt.

2. Andmekogu on avalik ja tasuta kättesaadav e-kataloog ESTER alamkataloogina (https://www.ester.ee/search~S95*est).

3. Andmekogu andmed on avaldatud ka Eesti Rahvusraamatukogu [avaandmete portaalis](#) ja selle kaudu kasutatavad teistes andmebaasides.

VIII ANDMETE SÄILITAMINE, JÄRELVALVE JA ANDMEKOGU RAHASTAMINE

1. Andmekogus registreeritud andmeid säilitatakse alaliselt.

2. Järelevalvet andmekogus sisalduvate andmete ja nende töötlemise üle teostab Eesti Rahvusraamatukogu.

3. Andmekogu haldamist ja arendust rahastatakse Eesti Rahvusraamatukogule eraldatud riigieelarvelistest vahenditest.